

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Галасюк С.С., к.е.н., доцент,

Одеський національний економічний університет

Згідно зі статистичними даними, обсяги послуг, реалізованих готелями та іншими місцями для тимчасового проживання, становлять лише 1,7% від загального обсягу послуг та 0,4% від об'єму ВВП України [1], що свідчить про надто низький рівень розвитку готельного бізнесу. Так, за період з 2008 по 2013 роки кількість підприємств готельного господарства України зменшилася у 1,2 рази, що в абсолютному вимірі склало 297 одиниць. Середня ємкість готельних закладів становить майже 93 місця, що указує на перевагу в структурі засобів розміщення підприємств із середнім та великим номерним фондом. Тобто у формах статистичної звітності не вистачає даних про малі готелі, багато яких з'явилося в Україні протягом останнього десятиріччя.

Середнє завантаження українських підприємств готельного типу катастрофічно падає: якщо ще у 2005 році воно становило 33%, то у 2013 році зупинилося на позначці 23%. Дослідження одноразової місткості готельної бази свідчить про її зменшення в 1,4 рази протягом останніх років. Так, на у 2008 році в Україні налічувалось біля 162 тис. місць у ПГГ, а у 2013 році – тільки 121,0 тис. місць [2]. Варто зазначити, що для порівняння загальної ємкості засобів розміщення різних країн найчастіше використовується показник, що характеризує кількість готельних місць у розрахунку на 1 тисячу місцевих жителів, середньоєвропейське значення якого становить 10. У провідних туристичних державах даний показник варіюється від 26-ти у Швейцарії й Іспанії до 55-ти у Греції [3]. В Україні він дорівнює лише 2,7 (де готельні місця враховуються поряд з житлом у гуртожитках), що свідчить про явно недостатній розвиток ринку готельних

послуг. Крім того, в Україні діє досить недосконала система категоризації засобів розміщення, яка не сприяє туристам у свідомому виборі готелю.

Для підвищення конкурентоспроможності готельних підприємств України доцільно зробити комплекс заходів, серед яких першочерговими є такі:

1. Удосконалення термінологічного апарату по засобах розміщення.

Центральному органу виконавчої влади у сфері туризму необхідно вжити заходів щодо вдосконалення терміну «готель», визначення якого міститься в Законі України «Про туризм» [4], де:

- указано на обов’язкову реєстрацію готелю в якості підприємства, що суперечить чинному законодавству з точки зору провадження діяльності фізичних осіб-підприємців у цій сфері господарювання;
- встановлено мінімальну ємкість готелю на рівні шести номерів, що не є ефективним, тому що готель, як колективний засіб розміщення, зараз повинен мати більше 30 місць для розміщення (довідково: раніше даний показник знаходився на рівні 10 місць, що було доцільніше);
- не узгоджено поняття «готельна послуга з тимчасового розміщення» з іншими нормативними документами, зокрема з національними стандартами України по засобах розміщення [5; 6].

Для усунення указаних недоліків термін «готель» можна представити у такий спосіб: «колективний засіб розміщення, що складається з номерів та надає готельні послуги з обов’язковим обслуговуванням». При цьому, обмеження мінімальної кількості номерів у готелях доцільно встановлювати тільки з метою категоризації на певну «зірку» [7].

2. Удосконалення типології готелів та інших засобів розміщення.

Центральному органу виконавчої влади у сфері туризму, Департаменту технічного регулювання Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, ДП «НДІ метрології вимірювальних і управляючих систем» необхідно привести класифікацію засобів розміщення туристів у

відповідність з міжнародними нормами, а також упорядкувати терміни, які застосовуються у ДСТУ 4268:2003 [8] та ДСТУ 4527:2006 [6]:

- упорядкувати окремі види готелів за певними ознаками з метою проведення подальшого дослідження щодо доцільності подібної деталізації та використання цих термінів з практичної точки зору;
- об'єднати поняття «конгрес-готель» (група «готелі») та «конгрес-центр» (спеціалізований заклад розміщення), залишивши саме перший варіант;
- залишити в якості окремих видів аналогічних готелям закладів «будинок відпочинку», «гостьовий будинок», «туристичний комплекс» та «пансіонат», а «туристичну базу», «базу відпочинку» і «профілакторій» перемістити до складу спеціалізованих засобів розміщення;
- враховувати «ботелі», «флотелі» та «санаторії» (група «готелі» за ДСТУ 4527:2006) у складі спеціалізованих, а «хостели» – серед інших колективних засобів розміщення [7];
- впровадити поняття «малий готель» і «міні-готель» та встановити певні вимоги для розвитку діяльності цих закладів.

3. Удосконалення механізму подання статистичних звітів засобами розміщення. Центральному органу виконавчої влади у сфері туризму, Державній службі статистики України необхідно створити такі форми звітності, згідно з якими можна було б визначити реальні межі готельної бази, а також урахувати заклади тимчасового проживання, що відносяться до інших груп.

4. Удосконалення механізму провадження категоризації готелів та інших засобів розміщення. Центральному органу виконавчої влади у сфері туризму, Департаменту технічного регулювання Міністерства економічного розвитку і торгівлі України доцільно внести зміни до національних стандартів по засобах розміщення, а також до «Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для

надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)), які мають низку недоліків:

- досить складна процедура проведення добровільної сертифікації щодо отримання категорії, яка передбачає створення трьох комісій з аналізу результатів перевірки;

- невідповідність критеріїв оцінювання матеріально-технічної оснащеності, комплексу надаваних послуг та кваліфікації персоналу українських готелів щодо присвоєння певних «зірок» сучасним нормам та суттєва відмінність їх від європейських аналогів, що не сприяє наданню споживачеві достовірної інформації про якість послуг та підвищенню конкурентоспроможності готельних підприємств;

- встановлення «іншим об'єктам, які призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), у тому числі мотелям, пансіонатам, будинкам відпочинку, туристичним базам, кемпінгам категорій за рівнем обслуговування в них (перший, другий, третій, четвертий та відповідно п'ятий рівні)» [9], що викликає сумнів, тому що у чинному законодавстві України про туризм немає жодної вказівки про застосування даної норми [10].

5. *Запровадження механізму стимулювання провадження готельної діяльності з боку центрального та місцевих органів виконавчої влади у сфері туризму* на підставі застосування законодавчих норм. Необхідно розробити методичні рекомендації для стимулювання діяльності різних типів готелів на регіональному рівні. Поряд з розробленням загальної стратегії розвитку туризму в регіоні логічно створювати й відповідну «Програму розвитку малих готелів», яка має бути спрямована на підвищення ефективності функціонування подібних підприємств. З цією ж метою органам виконавчої влади у сфері туризму доцільно підтримувати створення регіональних об'єднань малих готелів для їх подальшого розвитку [7].

Список використаних джерел:

1. Статистичний щорічник України за 2013 рік. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 552 с.
2. Туристична діяльність в Україні у 2013 році : статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 272 с.
3. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку : монографія / за заг. ред. професора В. Г. Герасименка ; авт. кол. : В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов [та ін.]. – Одеса : Астропринт, 2013. – 304 с.
4. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>.
5. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. – К. : Держспоживстандарт України, 2004. - 18 с.
6. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 28 с.
7. Галасюк С. С. Аналіз термінологічного апарату національних стандартів України по засобах розміщення туристів / С.С.Галасюк, О.В.Гусєва // Економіка Криму: науково-практичний журнал. – 2011. – № 3 (36). – С. 40-45.
8. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги. – К. : Держспоживстандарт України, 2004. – 14 с.
9. Про порядок встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. // Офіційний вісник України. – 2009. – № 58.
10. Галасюк С. С. Проблеми категоризації готельних підприємств в Україні / С. С. Галасюк // Вісник Донецького інституту туристичного бізнесу: науковий журнал. – 2010. – № 14. – С. 262-267.